

2021: Χρονιά ιστορικών διλημμάτων και επούλωσης των πληγών

Αλέξης Τσίπρας Πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ και Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης

Το 2020 ΗΤΑΝ μια χρονιά σοκ για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Ο νέος κορωνοϊός στοίχισε μέχρι σήμερα τη ζωή σχεδόν δύο εκατομμυρίων ανθρώπων και οι πληγές στην οικονομική και κοινωνική ζωή, όπως ακόμα και για την ίδια τη δημοκρατία, είναι βαθιές.

Η χώρα μας ζει ακόμα στη δίνη της πανδημίας. Η καταστροφική διαχείρισή της από την πλευρά της ελληνικής κυβέρνησης έχει διογκώσει ακόμα περισσότερο το πρόβλημα και τις επιπτώσεις που θα έχει στον χρόνο.

Η Ελλάδα είναι μια χώρα που πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της περασμένης δεκαετίας σε ένα διαρκές καθυστέρησής δημοσιονομικής επιτήρησης, με υψηλότερους δείκτες ύφεσης, ανεργίας και φτώχειας. Η ανάκαμψη που άρχισε να καταγράφεται από το 2017 ήταν ένα πρώτο σημάδι εξόδου από αυτήν τη δυσμενή πραγματικότητα και επισφραγίστηκε με την έξοδο της χώρας από τα μνημόνια τον Αύγουστο του 2018.

Όμως, σήμερα η χώρα μας είχε την ατυχία σε μια τόσο κρίσιμη περίοδο, να κυβερνάται από αυτούς που τη χρεοκόπησαν. Το αποτέλεσμα; Το 2020 έφυγε με την Ελλάδα να καταγράφει ύφεση 10,5%, δηλαδή μεγαλύτερη και από τη χειρότερη περίοδο στις αρχές των μνημονίων.

Για να απαντήσουμε πειστικά στο πώς η Ελλάδα θα αποφύγει να μπει ξανά σε έναν νέο πολυετή κύκλο ύφεσης και αποεπένδυσης, πρέπει να είμαστε ρεαλιστές και να αντιλήσουμε οριμένα συμπεράσματα από αυτήν την πρωτοφανή συνθήκη. Όπως ότι οι χώρες που επενέβησαν με άμεση ενίσχυση των συστημάτων υγείας και με μέτρα στήριξης –δια της κρατικής παρέμβασης– του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών και των επιχειρήσεων, κατάφεραν να διαχειριστούν καλύτερα την υγειονομική κρίση και να περιορίσουν την ύφεση.

Η Ελλάδα με την έξοδό της από τα μνημόνια του 2018 είχε καταφέρει όχι απλά να ορθοποδήσει, αλλά και να εξασφαλίσει ένα απόθεμα ρευστότητας ύψους 37 δις που της παρέιχε μια ασφάλεια σε έκτακτες καταστάσεις. Μαζί με τα 37 δις, η χώρα είχε ήδη κατορθώσει να δανείζεται από τις διεθνείς αγορές με διαρκώς μειούμενα επιτόκια, ενώ με την έναρξη της πανδημίας η ΕΕ φρόντισε με την αναστολή του Συμφώνου Σταθερότητας, το έκτακτο πακέτο ενίσχυσης της ΕΚΤ και το Ταμείο Ανάκαμψης, να δώσει ακόμα περισσότερα χρηματοδοτικά όπλα στη διάθεση της χώρας.

Πρέπει λοιπόν να είμαστε σαφείς. Δεν χωρούν ούτε βαρύγδουπες διακηρύξεις, ούτε συνειδητά ψέματα για την πορεία της ελληνικής οικονομίας το 2021. Απαιτείται σχέδιο, ευθύνη και αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων για να γίνει το 2021 το έτος επούλωσης των πληγών.

Η χώρα μπορεί να οργανώσει με ασφάλεια την επόμενη μέρα, αλλά δεν μπορεί να βγει από μια νέα κρίση κοιτάζοντας στο παρελθόν. Δεν μπορεί, δηλαδή, να στηρίξει την ανάπτυξή της σε ένα παραγωγικό μοντέλο

Τα διλήμματα για το μέλλον θα γίνουν πειστικά

που είναι αναποτελεσματικό, άδικο και φυσικά απολύτως ευάλωτο σε κρίσεις όπως αυτήν που βιώνουμε τους τελευταίους μήνες.

Η πανδημία ήδη έφερε στο προσκήνιο εκείνους τους τομείς που πρέπει να αποτελούν την πρώτη προτεραιότητα. Αναφέρομαι στους τομείς της δημόσιας υγείας και της παιδείας που για χρόνια συρρικνώνονται διότι θεωρούνται αντιπαραγωγικοί. Η χώρα οδηγήθηκε σε απανωτά lockdown διότι δεν είχε επάρκεια σε ΜΕΘ,

σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό και εξοπλισμό. Δηλαδή η οικονομία και η κοινωνική συνοχή καταστρέφεται γιατί το σύστημα υγείας είναι ανεπαρκές.

Αλλά ας σκεφτούμε και το ζήτημα της δημόσιας παιδείας. Ας θυμηθούμε το γεγονός ότι χιλιάδες Έλληνες γιατροί και ερευνητές βρίσκονται στο εξωτερικό, αναγκασμένοι να φύγουν από τη χώρα γιατί τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα βρέθηκαν στο χείλος του γκρεμού με απανωτές περικοπές στους

προϋπολογισμούς τους. Σήμερα αυτοί που επιβαρύνουν την επιστήμη και τη δημόσια υγεία έκαναν το παν για χρόνια, ώστε να τις εξοβελίσουν για χάρη μιας παρασιτικής κρατικοδίαιτης επιχειρηματικής τάξης.

Υπάρχουν όμως ακόμα δύο κρίσιμοι τομείς που διαπερνούν το παραγωγικό μοντέλο της νέας εποχής. Ο πρώτος είναι ο ψηφιακός μετασχηματισμός. Η πανδημία επιτάχυνε μια υπαρκτή τάση. Το κράτος δεν έχει ευθύνη μόνο να ψηφιοποιήσει μερικές λειτουργίες του. Πρέπει να επενδύσει σε δίκτυα και υποδομές, να κατοχυρώσει συγκεκριμένο πλαίσιο υποχρεώσεων και δικαιωμάτων για την τηλεργασία, να στηρίξει καινοτόμα επιχειρήματα στον τομέα των logistics, της πληροφορικής και των εφαρμογών.

Ο δεύτερος είναι η βιωσιμότητα. Η πανδημία ήταν ένα απρόσμενο σοκ, όμως η κλιματική αλλαγή και οι συνέπειές της είναι μια καταστροφή σε εξέλιξη. Η Ελλάδα πρέπει και μπορεί να αφήσει πίσω της ένα κοντόφθαλμο και περιβαλλοντικά ζημιογόνο μοντέλο. Η πράσινη οικονομία, η δίκαιη μετάβαση στον τομέα της ενέργειας, η επένδυση στις ΑΠΕ, πρέπει να είναι στοιχεία απόλυτης προτεραιότητας για τη νέα δεκαετία. Μια τέτοια στρατηγική θα αναδείξει ακόμα περισσότερο τομείς, όπως ο τουρισμός, που αποτελούν στρατηγικό πλεονέκτημα της χώρας στον διεθνή ανταγωνισμό. Όμως και εδώ χρειάζεται σχέδιο, οργάνωση και όχι επικοινωνιακά πυροτεχνήματα.

Η νέα χρονιά θα είναι δύσκολη. Δυστυχώς, κάθε μέρα που περνά η ελληνική κυβέρνηση αρνείται πεισματικά να ευθυγραμμιστεί με την πραγματικότητα, αλλά και τον δρόμο που χαράσσουν οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες για την υπέρβαση της κρίσης.

Πολύ σύντομα όμως τα διλήμματα για το μέλλον θα γίνουν πειστικά. Η δικαιοσύνη απέναντι στην ανισότητα. Μια ισχυρή κοινωνία απέναντι στη ζούγκλα του ατομικού δρόμου. Μια οικονομία που υπηρετεί τον άνθρωπο απέναντι σε ένα παραγωγικό μοντέλο που υπηρετεί τα συμφέροντα μιας μικρής ελίτ. Οι απαντήσεις σε αυτά τα διλήμματα θα κρίνουν την πορεία της χώρας όχι μόνο για την επόμενη χρονιά, αλλά και για τη δεκαετία που ανοίγει τα μπροστά μας. ■